

KATILIMI BERABER DOKUYORUZ

Fon Sağlayıcılar İçin Gençlerin ve Çocukların Katılımına Yönelik Kılavuz

elevate children
FUNDERS GROUP

Çizimler ve görsel konsept
@theworkplacedoodler

Çizimler ve görsel konsept
@theworkplacedoodler

KATILIMI İŞLEMELER

.TEMEL
ILKELER

elevate children
FUNDERS GROUP

BU BİR PROJE DEĞİL,
BİR SÜREÇ

EMEĞİN KARŞILIĞINI
VERMEK

GÜÇÜ HESAP
VEREBİLİR KILMAK

GÜVENLİ
VE TUTARLI

CESUR VE AÇIK

AMAÇLILIK VE SABIR

KAPSAYICI

KESİŞİMSİZ

ORTAKÇA SAHIPLENMEK

DENEYSSEL VE YİNELEYİCİ

DAHA FAZLASINI ÖĞRENMEK İSTER MİSİNİZ?

Kılavuzun tamamını okumak için: bit.ly/ECFGToolkit.

ECFG ile iletişime geçin: info@elevatechildren.org

GENÇLİK ORTAK TASARIM GRUBUNUN MESAJI

Gençler sosyal adaletsizlikten ve cinsiyet eşitsizliğinden ciddi ölçüde etkileniyor. Bu nedenle değişime öncülük ediyor, kültürel normlara ve yapısal güce temelden meydan okuyoruz. Ancak, deneyimlerimize göre, çoğu zaman fon sağlayıcıların bir çocuk ve gençlik programı yürüttüklerinde anlamlı ve derin bir etki bırakmaktan ziyade sembolik ve yüzeysel bir katkıda bulunuyor. Filantropi kuruluşları ile bu kuruluşların yardım etmeyi hedeflediği gençler arasında, özellikle Küresel Güney'de, adaletsiz güç dinamikleri bulunuyor. Birçok kuruluş gençlik grupları oluşturmakla birlikte, oluşturdukları bu gruplara ne yapmaları gerektiğini söyleyip onları yönlendirerek bu grupların bizzat varlık amacını geçersiz kılıyor.

Kılavuzun, fon sağlayıcılarının politik bir duruş benimsemeye karşı dirençlerini gözden geçirmesi yönündeki tavsiyesi çok önemli. Tarihi boyunca sömürgecilik, yayılmacılık ve cinsiyetçilik gibi akımların kendine yer bulduğu bir dünyada tarafsızlık başlı başına bir problemidir. Tarafsızlığın doğası gereği gizli duruşu karşısında açıkça görülebilen karakteriyle baskıcılık, nihayetinde adaletsizliğin ve eşitsizliğin hesap verebilirlik sınırlarının ötesinde var olabildiği bir dünya doğurur; tarafsızlık ve sessizlik sorunun bir parçası haline gelir.

Bu kılavuz filantropi döngüsü boyunca gençlerin ve çocukların katılımını artırmaya yönelik iyi uygulamaları içeren etkileyici bir başlangıç noktası sunuyor olsa da yönergeler kapsamlı değildir. O nedenle ülke bağlamlarına ve ihtiyaçlarına uyarlanması gerekiyor. Fon sağlayıcıların bu belgedeki önerileri uygularken çocuk ve genç kapsayıcılığı, çeşitliliği ve katılımı üzerine farklı bağlamları anlamaları ve bunlara dikkat etmeleri önem taşıyor. Bir bölgede işe yarayan mekanizmaların ve yöntemlerin bir başkasında benzer sonuçlar elde etmek için uyarlanması gerekebileceği göz ardı edilmemeli. Bağlam önem arz ediyor.

Gençler: İşte kanıtınız. Bu Kılavuzu değişimi savunmak için kullanın. Gençlerin bu kılavuzu ve önerilerini benimsemelerini, kendi ülkelerinde fon sağlayıcılardan taahhüt almak için harekete geçmelerini umuyoruz. **Fon sağlayıcıları:** Bize güvenin. Yalnızca önemli katkılar olan gençler olarak değil, alanlarımızda uzmanlar olarak bize güvenin. Bizim sunduğumuz değeri dikkate alın. Yalnızca katılımcı hibe süreçlerinde değil, strateji geliştirmeden değerlendirmeye, yönetim ve liderlik yapılarınızda da değerimizi dikkate alın. Ortak hedeflerimize ulaşmak için bizimle birlikte hareket edin.

Destek Verenler;

Anne Muthoni, Daniela Martuccelli, Giovanna Basso, Pauline Faith Gator, SabirAli, Sasha Kantser, Solomon Tawanda Nondo, Taibat Hussain, Tatianna Ennin, Thomas Kingsley, Justice Lebbie

Teşekkürler - **Araştırma ekibi:** Georgia Booth, Baş Araştırmacı; Ruby Johnson, Ortak Araştırmacı; Olaoluwa Abagun, Gençlik Katılım Lideri; Trimita Chakma, Veri Analisti **ECFG Ekibi:** Heather Hamilton, Zoe Trout, Sheela Bowler • **Çizimler ve görsel konsept:** Kruthika NS - @theworkplacedoodler • **Sayfa düzeni ve tasarım:** Zoe Trout

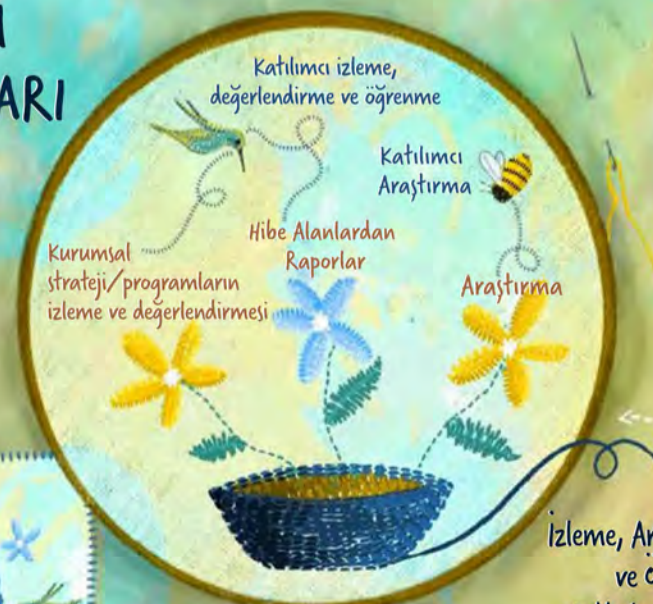
Kurumsal ve
Operasyonel
Strateji

Program Niteliğinde
/ Hibe Verme

BASLANGIÇ NOKTALARI VE KATILIM MEKANİZMALARI

Etkili

LEJANT
ETKİLEŞİM FIRSATI :
KATILIMCI
MEKANİZMA :

İzleme, Araştırma
ve öğrenme
Değerlendirmesi

KILAVUZ HAKKINDA

Elevate Children Funders Group (ECFG) yalnızca çocukların ve gençlerin refahına ve haklarına odaklanan fon sağlayıcıların oluşturduğu lider küresel ağdır.

Bu kılavuz gençlerin ve çocukların katılımını nasıl daha iyi destekleyebileceklerini anlamaya gayret eden üyelerimiz ve diğer filantropik fon sağlayıcılar için ve onların iş birliğiyle hazırlanmıştır. ECFG'nin 2021 yılında yayınlanan [Shifting the Field: Philanthropy's Role in Strengthening Child- and Youth-Led Community Rooted Groups](#) çalışmasını baz alan bu çalışma, topluluk düzeyinde gençlerin ve çocukların çalışmalarına yapılan filantropist destekleri haritalandırırken, bağışçılara da katılımcı yaklaşımlarla fon modellerini nasıl güçlendirebileceklerine ilişkin stratejik tavsiyelerde bulunuyor. Bu çalışmanın ardından bir grup ECFG üyesi, filantropi dünyasında çocukların ve gençlerin katılımını artırma hedeflerine ulaşabilmek için yararlanılabilecek yöntemleri irdelemek amacıyla çocuk ve genç katılımı üzerine bir çalışma grubu oluşturdu.

2022 yılında ECFG, hibe sağlayıcıların gençlerin etkin katılımını daha iyi anlamaları ve sağlamalarında yardımcı olacak bu uygulamalı kılavuzu çıkarttı. Bu kılavuz, fon sağlayıcılara özel tasarlanmış yeni ve uyarlanabilir bir katılım modeli sunuyor. Fon Sağlayıcıları için Kılavuz, araştırma bulguları, uyarlanabilir yeni bir model, gençler ve çocuklara yönelik mevcut katılım mekanizmalarına genel bir bakış ve fon sağlayıcıları için bu yola çıkarken ya da halihazırdaki girişimlerini derinleştirirken yardımcı olacak pratik etkinliklerden oluşur.

Bu Kılavuzun oluşturulmasında aşağıdaki verileri derledik ve analiz ettik:

- Literatür, raporlar, makaleler, araştırmalar ve fon sağlayıcılarının değerlendirmeleri, pratik yöntemler ve program yönlendirmeleri gibi kurumsal belgeler.
- Elevate Children Funders Group üyeleri ile yürütülen anket.
- Farklı düzeylerde ve tiplerde fon sağlayıcılarla 6 görüşme.
- Çocuklar ve gençlerle odak grup görüşmesi.

Bu süreçte sekiz ECFG üyesinden ve ECFG dışı uzmanlardan oluşan bir Danışma Grubunun liderliği ve yönlendirmeleri, ECFG Çocuk ve Gençlik Katılımı Çalışma Grubunun katkıları ve yönlendirmeleri, ayrıca Gençlik Ortak Yaratım Grubu (Youth Co-Creation Group) üyeleriyle birlikte çalıştık.

4. KATILIMIN DÖRT KATMANI

Bu modelden yararlanacak olanlar, mevcut modellerin sunduğu gençlerin yönlendirilmesi (manipülasyon), dekor olarak kullanılması (dekorasyon) ve sembolikleştirilmeleri (tokenizm) gibi anlamsız katılım biçimlerini de kavramalıdır. Bu yöntemler anlamlı bir katılım teşkil etmedikleri ve uygulanabilir seçenekler olarak değerlendirilmemeleri gerektiği için buraya dahil edilmemiştir. Bunun yerine bu model, katılımın dört katmanını ortaya koyuyor:

ÇOCUKLARIN VE GENÇLERİN YÜRÜTTÜĞÜ ORGANİZASYONLARA KAYNAK SAĞLANMASI

Fon sağlayıcı kurumlar, doğrudan destek sağlayarak çocuklar ve gençler tarafından yönetilen gruplara esnek kaynaklar sunarak, program ve kurum hedeflerine güvenilir bir yaklaşımla ulaşabilir.

KARAR VERME

Gençler ve çocuklar süreç boyunca aktif bir şekilde karar alma yetkisine sahip olabilirler. Bu önceden kararlaştırılır ve önerilerinin sürece dahil edilmeme ihtimali varsa beklentiler yönetilmiş olur. Karar alma yetkisini çalışanlar ile paylaşabilirler, kuruluş dışındaki diğer yetişkinlerle nesiller arası karar alma süreci olabilir veya belirli konularda nihai karar verme yetkisine sahip olabilirler. Örneğin, bir hibe sürecinde başvuru sürecini tasarlayabilirler veya gruplar için kriterleri belirleyebilirler. Bu süreçler genç çalışanlar, çocuk ve gençlerin yönetimindeki gruplar, danışman gruplar ve/veya gençlere ve çocuklara hizmet eden gruplarla iş birliği içinde yürütülebilir.

KİM İÇİN?

Bu Kılavuz, hibe süreçlerinde çocukların ve gençlerin katılımını artırmak isteyen fon sağlayıcılar ve kuruluşlara yönelik hazırlanmıştır. Bu tanım, doğrudan çocuklara ve gençlere finansal kaynak sağlayan veya bunu amaçlayan, hibe süreçlerine çocukları ve gençleri dahil eden veya etmeyi amaçlayan, yetişkinlerin yönettiği hibe programlarında çocukların ve gençlerin katılımını daha iyi destekleyen veya bunu amaçlayan kuruluşları kapsar.

Kılavuz, aşağıdaki konularda bu kuruluşlara destek vermek üzere tasarlanmıştır:

- Katılımcı mekanizmaları, ilkeleri ve minimum standartları anlamak.
- Kuruluşlarının hazırlık düzeyini ve başlangıç noktalarını değerlendirmek.
- İleriye doğru en uygun hamlelere ve kalıcı adımlara karar vermek.

Neyi içeriyor:

- Araştırma bulguları.
- Kuruluşunuz içerisinde savınızı desteklemenize yardımcı olacak kanıtlar.
- Fon sağlayıcıları için çocuk ve genç katılımına yönelik görsel model.
- Başlangıç noktaları ve katılımcı mekanizmalara genel bir bakış.
- Ağınızdaki gençlerin değerlendirilmesi.
- Çocuk ve genç katılımının dört katmanı.
- Katılım mekanizmalarının derinlemesine incelemesi ve vaka çalışmaları.
- Kendinize ait, uyarlanabilir bir yaklaşım geliştirebilmenize yardımcı olacak pratik sorular ve etkinlikler.

Her ne kadar bu Kılavuzun asıl hedef kitlesi fon sağlayıcılar olsa da, gençlere ve sivil toplum örgütlerine de bu kılavuzu kendi haklarını savunurken kullanmalarını öneriyoruz. Ekosistemdeki rolünü irdeleyen tüm fon sağlayan kuruluşları Kılavuzu keşfetmeye ve işlerine yarayacak şekilde kullanmaya davet ediyoruz.

Kılavuzun tamamını okumak için: bit.ly/ECFGToolkit

NEDEN ÇOCUK VE GENÇ KATILIMI?

Çocuk ve gençlerin yaşamlarını etkileyen kararlara katılımı, insani bir hak olmasının yanı sıra daha iyi sonuçlar elde edilmesinde de etkili. İster küçük ister büyük bir adımla başlayın, olumlu sonuçlar görmeniz kaçınılmaz. Çocukların ve gençlerin katılımı hibe vermeyi kolaylaştırırken daha adil ve etkili bir fon ortamı da yaratıyor. Katılımın sonuçları çocuk ve gençlerde bireysel düzeyde (özgüven, yurttaşlık eğitimi ve öz saygı) gözlemlenebildiği gibi, toplumsal düzeyde de çocuk ve gençlerin liderliğindeki gruplar ile nesiller arası hareketlerin güçlenmesinde ve daha demokratik toplumların doğmasında gözlemlenebilir. Etki, çocuklar ve gençlerin geleneksel olarak çocuk ya da gençlikle ilişkilendirilmeyen konularda dahi katılım gösterdiklerinde görülebilir: *“Bu, ‘sen genişsin ve sadece gençlik projeleri yaparsın’ şeklinde bir durum değil. Gençler bizim tüm projelerimize katılıyor. Biz bu durumu çok avantajlı buluyoruz. Bazı programlara farklı bir bakış açısı getiriyor, bazılarında ise gençlerin nasıl karşılık vereceğini değerlendiriyorlar.”* Filantropi perspektifinden bakıldığında, anlamlı katılım ve bir konuya ortakça sahip çıkılması hem daha etkili hibe programlarına zemin hazırlıyor hem de genel olarak fon sağlayıcılarının davranışlarını ve uygulamalarını dönüştürüyor, ataerkil ve sömürgeci yapıları yıkıyor ve fon sağlama ekosistemindeki güç dengesini değiştiriyor. Feminist perspektiften bakılınca da katılımın yaklaşımın gençler ve çocuklar, ayrıca genç ve çocuk kuruluşları ve toplulukları üzerindeki etkisini analiz edersek, bu katılımın özünde ne denli politik bir duruş olduğunu görebiliriz. Bu etki politik aktörler olarak bireysel boyutta başlıyor, gruplara, topluluklara ve toplumun kendisine doğru yayılıyor.

ÇIKTILAR

Birey üzerinde olumlu etki

Çocukların ve gençlerin yönettiği gruplar ve kuruluşların güçlendirilmesi

Daha güçlü topluluklar

Daha güçlü hareketler ve daha demokratik toplumlar²⁸

Daha adil ve eşit fon ekosistemi

Daha iyi fon uygulamaları ve daha fazla etki³⁰

Fon sağlayıcılar ve gençler arasında daha güven üzerine kurulu ve adil ilişkiler

FAYDALAR

- Daha yüksek özgüven, empati, öz saygı, birlikte çalışma becerileri ve yurttaşlık bilgisi.¹⁹

- Daha güçlü sosyal ağlar ve fon ekosisteminin daha iyi anlaşılması sayesinde daha fazla fon olanağına erişim sağlar.
- Grup üyelerinin katılımcı izleme ve değerlendirme süreçlerine dahil edilmesiyle yeni izleme ve değerlendirme becerileri ve nitelikleri inşa edilir.²³

- Kuruluşların çalışmalarının kalitesini iyileştirirken, destek vermek istedikleri topluluklara da daha fazla hitap edebilmelerini sağlar. Kuruluşlar güçlerini etkili bir şekilde paylaşarak topluluklarıyla daha iç içe ve uyumlu olur.²⁴
- Topluluk içerisinde daha yetkin araştırmacılar yetiştirir.²⁵
- Kriz anlarında katılımcı süreçler ortaklaşa problem çözme, topluluk ruhu oluşturma ve dayanışma için alan yaratır.
- Nesiller arası işbirliğini kuvvetlendirir.

- Oy verme ve oy birliği oluşturma gibi demokratik süreçleri teşvik ederek çocukların ve gençlerin genel anlamda demokrasiyi kavrama biçimlerini ve demokrasiye bağlılıklarını güçlendirir.²⁷
- Çocukları ve gençleri etkileyen stratejiler ve benzeri yöntemler kökten politika değişikliklerine yol açar
- Hibe alanların bir araya getirilmesi ile güç birliği/hareket oluşturmaya yönelik dayanışma ve imkân sağlar

- Merak ve ilgi uyandırarak ve uygulama değişikliğini (katılımcı hibe verme süreci) tetikleyerek fon verenler arasında bir değişim dalga etkisi yaratır.
- Daha güvenilir ve samimi fon sağlama uygulamalarının yaratılmasına katkıda bulunur.
- Kaynak dağıtımını daha fazla çeşitlendirir.

- Daha doğru kararlara, politikalara ve hibe stratejilerine yol açar.
- Kuruluş içerisinde kelebek etkisi yaratır.
- Yalnızca 'ne' yerine 'neden' sorusunu ortaya koyar.
- Fon sağlayıcıların başka türlü haberdar olmayacakları yeni grupları bulmalarını sağlar (katılımcı hibe sağlama süreci).
- Verilerin kalitesini, yorumlanmasını, erişilebilirliğini, katılımcı alımını, araştırma güvenilirliğini ve bulguların aktarımını iyileştirerek nüfuz alanını ve etkisini geliştirir (katılımcı araştırma).

- Kolektif anlayışı ve bir konunun ortakça sahiplenilmesini geliştirir.
- Güvenilir ve adil ilişkiler kurmayı sağlar.
- Güç paylaşımı sayesinde fon sağlayıcı ve hibe alan arasındaki güç ilişkilerinin hafifletilmesine yardımcı olur.

BULGULAR

- The Sillerman Centre, [From Beneficiary to Active Agent How youth-Led Grantmaking Benefits Young People, Their Communities, and the Philanthropic Sector.](#)
- Child Fund Australia, [The Role of Child and Youth Participation in Development Effectiveness.](#)²⁰

“Çocukların fikirlerinin önemli olduğunu bilmeleri onlara kendisini güçlü hissettiriyor. Bu araştırmalarda pek üzerine düşülen bir konu değil. Bir oyunu en iyi nasıl tasarlayabileceğimizi çocuklardan öğrenmek istiyor ve onlara oyun konusunda uzman sizsiniz diyoruz. Çocuklar buna bayılıyor.” - Bu araştırma için görüşüğümüz, büyük bir kurumsal çocuk vakfında çalışan bir araştırmacı.²¹

- MamaCash, [New Perspectives. New Solutions: Funding Organising Led by Girls and Young Women.](#)

*“Gençlik komitesi üyeleri, proje tekliflerinin değerlendirilmesi sürecine katıldıktan sonra kendi projelerindeki eksiklikleri daha iyi görebildiklerini, çeşitlilik konusunda daha hassas olduklarını ve hem tavsiye verebildikleri hem de tavsiyeleri dikkate alındığı için kendilerini önemli ve işe yarar hissettiklerini dile getirdi.”*²²

- ChildFund Australia. [The Role of Child and Youth Participation in Development Effectiveness.](#)
- Devi Lei per O'Malley and Ruby Johnson, [A young feminist neworder: an exploration of why young feminists organise the way they do.](#)

*“Gruplar birbirlerinin proje tekliflerini gözden geçirir; böylece kendi çalışmalarını da tamamlayabilecek nitelikte girişimler ve stratejilerden haberdar olur. Bu sayede daha geniş sosyal ağlar ve katılabilirceklere akımlara ilişkin bilgi birikimleri zenginleşir. Bunlar, çalışmalarını için fon sağlamanın ötesinde bir fayda sağlar.”*²⁶

- Annie E Casey, [A framework for effectively partnering with young people.](#)
- Global Resilience Fund. [Weathering the Storm.](#)
- Joining Forces - ChildFund, Plan International, [Save the Children, SOS, Terre des Hommes, and World Vision. A second revolution: 30 years of child rights and the unfinished agenda.](#)
- The Sillerman Centre, [From Beneficiary to Active Agent How Youth-Led Grantmaking Benefits Young People, Their Communities, and the Philanthropic Sector.](#)

*“Gözlemlediğimiz sonuç şuydu; genç filantropistler üniversiteye gidiyor ve birçoğu daha üniversitenin ilk senesinde toplumsal projelere katılıyor. Daha sonrası çok uzun süredir bu işlerle iç içe olduklarından döngü tamamlanıyor ve kurumsal misyonları arasında toplum hizmetleri ve filantropinin yer aldığı işleri tercih ediyorlar.”*²⁹

- Devi Leiper O'Malley and Ruby Johnson, [A young feminist new order: an exploration of why young feminists organise the way they do.](#)
- Global Resilience Fund, [Weathering the Storm.](#)
- Stanford Social Innovation Review, [How Listening to Constituents Can Lead to Systems Change.](#)

*“Geri bildirim mekanizmalarının oluşturulması, kuruluşlar ve savunuculuk gayretleri arasında daha adil uygulamaların ortaya çıkmasını sağladı. Bir alanda paydaş girdisi aranması, diğer alanlarda da aynımsı yapma güdüsünü doğurdu.”*³¹

- Global Resilience Fund, [Weathering the Storm.](#)
- The Sillerman Centre, [From Benefic iaiv to Active Agent How youth-Led Grantmaking Benefits Young People, Their Communities, and the Philanthropic Sector.](#)
- Safer Young Lives Research, [Our Voices Programme - participatory action research.](#)

Çevrimiçi güvenliği ilişkin polis karakoluya iş birliği yaptığımız bir programımız vardı. Polis karakolundan bir temsilci söyle demişti: “Süreci yürütmek çok kolay oluyor, herkes çok açık ve konuşmaya istekli.” Fakat gençlik konseyi üyelerimizden birisi buna itiraz etti: “Size çok kolay görünebilir ama bilmediğiniz bir şey var; ben polisle konuşmamam gerektiği öğretilerek büyütüldüm. İstedüğünüz kadar yardım hattı kaynağını seferber edin, sizi asla aramam.” Biz de bunun üzerine şöyle düşünmeye başladık: “Pekala, programa nasıl bir ekleme yapmalıyız ya da senin bu engeli aşmana nasıl yardımcı olabiliriz?” Eğer o genç o konuşma sırasında orada olmasaydı, biz programın mükemmel olduğuna ve uygulamaya geçebileceğimize inanmaya devam ederdik.” - Bu araştırma için görüşüğümüz ABD Kamu Fon Sağlayıcısı

- CIVICUS, [Resourcing Youth-led Groups and Movements.](#)
- Youth Do It. [Investing in Youth Impact Toolkit.](#)
- Elevate Children Funders Group, [Shifting the Field.](#)

*“Verimlilik, etkililik ve etki gibi kavramlar bugüne kadar genellikle bağışçılar ve izleme ve değerlendirme uzmanları tarafından tanımlanmış ve bu tanımlar her zaman genç ve çocuk kuruluşlarına uygun olmamıştır. Bu nedenle bu grupların çalışmalarının gerçek önemini ortaya koymaları zorlaşmıştır.”*³²